

การบูรณาการหลักสังคหัตถุธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำ
ของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่

INTEGRATION OF SANGKHAHAWATTHU DHAMMA FOR ENHANCING
LEADERSHIP AT THE LOCAL POLITICIANS IN PHRAE PROVINCE

พระธงชัย วชิรญาโณ (พิชัย)*
PhraThongchai Vachirayano (Pichai)

Received: 2021-09-04

Revised: 2021-12-22

ประณต นันทิยะกุล**
Pranot Nantiyakul

Accepted: 2021-12-31

เต็มศักดิ์ ทองอินทร์***
Termsak Thong-In

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่ 2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่ และ 3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักสังคหัตถุธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่ เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชน ที่มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดแพร่ จำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา และ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 17 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมอยู่ระดับมาก 2) การบูรณาการหลักสังคหัตถุธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น มีความเสียสละ ทั้งร่างกาย แรงใจ สร้างอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ เป็นผู้ที่มี

* นิสิตภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เบอร์โทร: 091-4124579, E-mail: tcpc2960@gmail.com

** อาจารย์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*** อาจารย์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิจัยเพราะ น่าเชื่อถือ มีความเป็นกันเองกับประชาชน กระทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม มีจิตอาสา และมีความเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เลือกปฏิบัติ

คำสำคัญ: การบูรณาการ, สังคหวัตถุธรรม, นักการเมืองท้องถิ่น

ABSTRACT

The objectives of this article were: 1) To study the general conditions, the promotion of, 2) To study Elements of Leadership and 3) To propose integration of the Sangkhawattthu Dhamma. Methodology was the mixed methods: It is a combination of quantitative research and qualitative research. The sample were 400 people who had the right to vote in Phrae Province. The data were collected by using a questionnaire. Analyze data using the statistics of frequency, percentage, mean, standard deviation. The qualitative research, data were collected by in - depth - interviewing 17 key informants the mayor, the president of the sub-district administrative organization, council members, member of the Sub-District Administrative Organization Council Buddhist expert and political science scholar and analyzed by descriptive interpretation. Found that 1) The component of promoting leadership of local politicians is personality knowledge and ability human relations morality overall, it's at a very high level. 2) Integration of the Sangkhawattthu Dhamma principle to promote leadership of local politicians have sacrifice both physically and mentally to create a career for the people in the area. He is a person who speaks melodiously, is reliable, is friendly with the people. Acting for the benefit of the public, having a volunteer spirit and being consistent non-discriminatory.

Keywords: Integration. Sangkhawattthu Dhamma, local politician

1. บทนำ

ภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นเป็นเรื่องที่สำคัญต่อกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น โดยที่นักการเมืองนั้นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่จะมองกว้าง คิดก้าวไกล ใส่ใจรอบด้าน อันเป็นการตอบสนองต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือรูปแบบพิเศษ กฎหมายได้กำหนดให้นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง ซึ่งเป็นวิถีทางที่นักการเมืองท้องถิ่นได้เข้าสู่อำนาจทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน เพื่อเข้าไปเป็นตัวแทนในการเข้าไปทำหน้าที่บริหารและตรวจสอบความถ่วงดุล และยังคงต้องมีความเป็นผู้นำ ซึ่งในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชนมีต้องการ ผู้นำที่มีทั้งความรู้ความสามารถ และที่สำคัญในปัจจุบันสังคมต้องการผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารองค์การดังนั้นนักการเมืองควรมีความเป็นผู้นำที่ดี¹

¹ จิตภา เริงมีศรีสุข, พุทธภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การปกครองท้องถิ่น เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, รายงานการวิจัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, 2560, หน้า 1.

การปกครองท้องถิ่นคือการปกครองที่รัฐกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่ และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญองค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบบประชาธิปไตย² การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นพื้นที่ทางการเมืองที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการฝึกฝนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกิจการบ้านเมืองที่สามารถพัฒนาต่อไปเป็นพลเมืองที่แข็งขันของประเทศชาติได้ อีกทั้งการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการฝึกฝนความเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย เพราะการเมืองท้องถิ่นนั้นมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ โดยตัวแสดงทางการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทหลัก มีทั้งที่อยู่ในภาคการเมืองคือผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น ภาคราชการส่วนท้องถิ่น คือพนักงานและหน่วยปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมเช่นผู้นำชุมชนหรือบุคคลที่ได้รับการเคารพยกย่องจากสมาชิกชุมชน

จากข้อความที่ปรากฏข้างต้นแสดงให้เห็นถึงภาระหน้าที่ ของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น ในการบริหารท้องถิ่น อีกทั้งยังสื่อให้เห็นถึงว่า ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น จักต้องเต็มเปี่ยมด้วยสิ่งที่เรียกว่า ภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับความสำเร็จในงานแทบทุกด้านขององค์กร ผู้นำที่มีความสามารถมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ แต่ในทางกลับกันถ้าผู้นำไม่มีความสามารถก็จะส่งผลให้การทำงานด้านต่าง ๆ บกพร่องหรือขาดประสิทธิภาพ³ หากเปรียบเทียบประเทศชาติเป็นองค์กรและเปรียบผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้นำองค์กรแล้ว ผู้นำที่พึงประสงค์ (นักการเมืองท้องถิ่น) ไม่ใช่แค่พยายามทำงานของตนดีที่สุดเท่านั้น แต่ต้องนำองค์กร (ท้องถิ่น) ให้ก้าวสู่นาคตได้อย่างเหมาะสมด้วยเพราะเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร ดังนั้นภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจึงเป็นพลังร่วมให้เกิดการร่วมมือร่วมใจไปสู่การเปลี่ยนแปลง ประสานให้ความสะดวก เป็นผู้ติดต่อดูแลให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนและผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดได้ ภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจึงมีผลกระทบต่อผู้ร่วมงาน องค์กร สิ่งแวดล้อมในอันที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพหรือความล้มเหลว เป็นคุณสมบัติสำคัญที่นักการเมืองท้องถิ่นพึงมี นักการเมืองท้องถิ่นที่มีภาวะผู้นำจะเป็นผู้สร้างบรรยากาศการทำงาน ที่ทำให้กลุ่มคนรวมตัวกันได้ ประชาชนหรือผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการทำงานเป็นทีม ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาสังคม ชุมชน ประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษา การบูรณาการหลักสังคหวัดพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ในการขับเคลื่อนระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนให้มีการร่วมคิดร่วมแรง ร่วมใจ ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลชุมชนของตนให้มีความเข้มแข็งมีคุณภาพชีวิตที่ดี และที่สำคัญการพัฒนาท้องถิ่นนั้นต้องเป็นความต้องการที่แท้จริงที่เกิดจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีความต่อเนื่องสืบไป

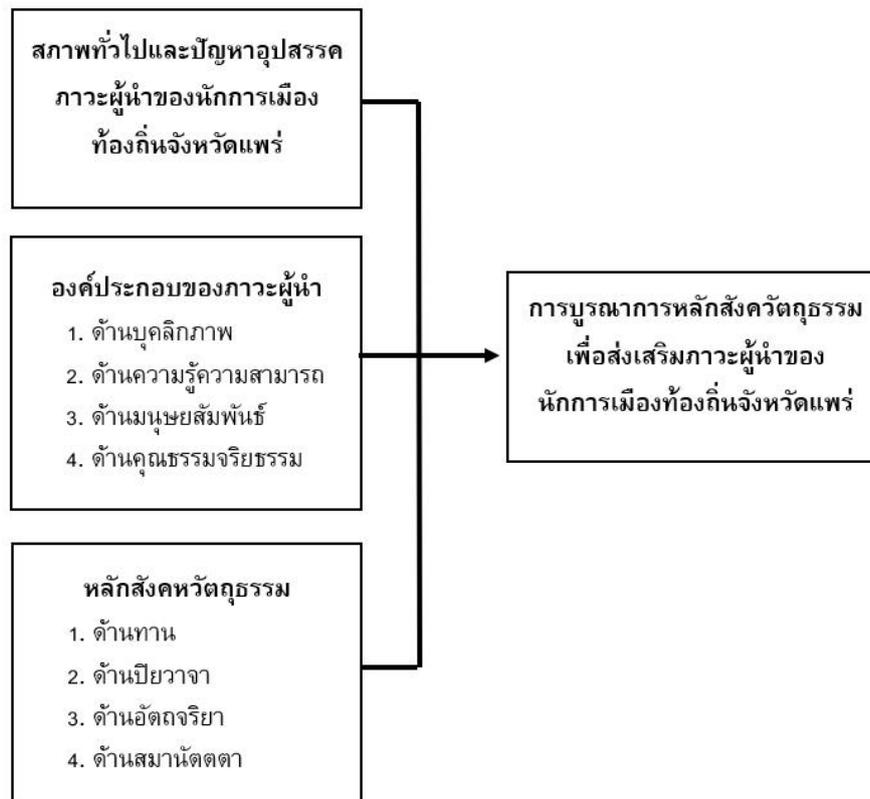
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

² วุฒิสาร ตันไชย, การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ 6. (กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด, 2548), หน้า 20-21.

³ ฌ็อง-ฌัก อีแซก, เข็มนาฬิกา และฉัตรพยาพร เสมอใจ, การจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทซีเอ็ดดูเคชั่นจำกัด, 2547)

- 2.1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่
- 2.2 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่
- 2.3 เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักสังคหวัตถุธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่

3. กรอบแนวคิด

ภาพประกอบที่ 1: กรอบแนวคิด

4. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในจังหวัดแพร่ ทั้ง 2 เขตการเลือกตั้ง จำนวน 372,901 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) จากสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งได้ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 จากการคำนวณได้ขนาดตัวอย่าง 400 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยแยกประชากร

ออกเป็นกลุ่ม หรือแบ่งเป็นชั้นภูมิก่อน โดยหน่วยประชากรในแต่ละหน่วยมีลักษณะเหมือนกันแล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามโดยการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน เป็นแบบเลือกตอบจำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 20 ข้อ ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับหลักการบูรณาการหลักสังคหวัตถุธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ประกอบด้วยคำถามจำนวน 20 ข้อ ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงในจังหวัดลำปาง จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha α = Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมเท่ากับ 0.92

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ข้อคำถามเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสังคหวัตถุธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ตั้งแต่ตอนที่ 2-4 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำการศึกษาวิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัย โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) จำนวน 17 รูปหรือคน ประกอบด้วยกลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป กลุ่มที่ 2 นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 4 คน กลุ่มที่ 3 นายกเทศมนตรี จำนวน 4 คน กลุ่มที่ 4 นายกองค้การบริการส่วนตำบล จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 5 สมาชิกภาพเทศบาลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 2 อย่าง ประกอบด้วย

1. เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Structured Interview) ทำการสัมภาษณ์โดยเจาะจงคำตอบเฉพาะเรื่องตามจุดมุ่งหมาย โดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย
2. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะมีดังต่อไปนี้ ตัวแทนนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 2 คน พระสังฆาธิการ จำนวน 1 รูป ประชาชนทั่วไป จำนวน 2 คน นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 3 คน จำนวน 8 รูป/คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

1. วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอ และสามารถตัดสินใจได้ว่า จะดึงคำหรือข้อความใดออกมาจากเอกสารหรือตัวบทและจะทิ้งคำหรือข้อความใดออกไป

2. คำเนื่งถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ โดยมีการโยงเข้ากับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความกว้างขึ้นและนำไปสู่การอ้างอิงกับข้อมูลอื่น ๆ ได้

3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เมื่อได้ทำการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการถอดถ้อยคำการสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียง พร้อมทั้งรายละเอียดเพิ่มเติมจากการจดบันทึก โดยการทำการคัดลอกข้อความและบันทึกอย่างละเอียดเพื่อตีความและกำหนดประเด็นที่สำคัญได้อย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ซึ่งในการวิเคราะห์นั้นผู้วิจัยใช้การถอดข้อความทั้งหมดในภาพรวมแล้วนำข้อความมาทำการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นและแต่ละกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

5. ผลการวิจัย

1. ศึกษาการบูรณาการหลักสังคหวัดพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ได้ผลการวิจัยดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50 มีอายุตั้งแต่ 30-40 ปี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.80 มีระดับการศึกษา ปวช./ปวส. จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30 มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.20 มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม การบูรณาการหลักสังคหวัดพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก และด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น มีความสุขุมรอบคอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความเป็นผู้นำสูงมีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.61$) รองลงมาคือ ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น มีบุคลิกภาพที่สง่าผ่าเผย ยิ้มแย้มแจ่มใส และเข้าถึงประชาชนในทุกพื้นที่ ($\bar{X} = 3.60$) และต่ำที่สุดคือ ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น มีความอ่อนน้อมถ่อมตน สามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี โดยเฉพาะกับประชาชน ($\bar{X} = 3.47$) ตามลำดับ

1.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านความรู้ความสามารถ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น มีความกล้าที่จะตัดสินใจเรื่องต่างๆ ทั้งใหญ่และเล็กได้ดีและเด็ดขาด มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาคือ ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น มีความสามารถในการยับยั้งชั่งใจ ควบคุมอารมณ์ไม่ให้หลงไปกับอำนาจได้ดี ($\bar{X} = 3.66$) และต่ำที่สุดคือ ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการคิดโครงการฯ ต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.47$) ตามลำดับ

1.4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น ลงพื้นที่พบปะประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ อย่างเป็นกันเอง มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมาคือ ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น มีความสามารถในการแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.90$) และต่ำที่สุดคือ ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น เป็นผู้มีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน ในพื้นที่ และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน ($\bar{X} = 3.38$) ตามลำดับ

1.5 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น เป็นผู้มีส่วนในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมาคือ ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น ปฏิบัติงานโดยยึดหลักความจริงที่เป็นแนวทางของการประพฤติปฏิบัติที่ดี และท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ ความถูกต้อง และดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ($\bar{X} = 3.48$) และต่ำที่สุดคือ ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น มีความซื่อสัตย์ ไม่คดโกง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรง และท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น ไม่หลงอำนาจ ไม่ใช้อำนาจในทางที่ผิดหรือให้ผู้อื่นเกรงกลัวเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ($\bar{X} = 3.18$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามการบูรณาการหลักสังคหวัตถุธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านทาน (การให้) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น อุทิศตัวเองในการทำกิจกรรมของส่วนรวม ด้วยแรงใจแรงกาย มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.83$) รองลงมาคือ ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น ให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ แก่ผู้ที่เดือนร้อน ($\bar{X} = 3.70$) และต่ำที่สุดคือ ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น มีความเสียสละ ในการค้นคว้าหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ

2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น สามารถพูดให้เกิดความเข้าใจที่ดี เกิดความสมัคปรสามัคคี เกิดไมตรีทำให้นานับถือ มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาคือ ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น มี

ความรับผิดชอบต่อสังคม เมื่อมีคนพูดจาไม่ดี ก็ไม่ถือโกรธ เป็นกันเอง ไม่ถือตัว ($\bar{X} = 3.86$) และต่ำที่สุดคือ ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น มีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้น และมีทัศนคติที่ดี ($\bar{X} = 3.44$) ตามลำดับ

1.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านอัตถจริยา (การประพฤติตนเป็นประโยชน์) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น มีใจรักทำประโยชน์ให้ชุมชน ด้วยความสุจริต ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.73$) รองลงมาคือ ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น เป็นผู้ที่มิจิตอาสา สามารถช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนได้ตลอดเวลา ($\bar{X} = 3.56$) และต่ำที่สุดคือ ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น เสียสละประโยชน์ ส่วนตน ทุ่มเทร่างกายแรงใจให้กับชุมชนอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ($\bar{X} = 3.38$) ตามลำดับ

1.4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่าเสมอ) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น ให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลทุกคน อย่างเท่าเทียม โดยไม่หวังผลตอบแทน มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาคือ ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น สามารถวางตนได้เหมาะสม มีความจริงใจในการแก้ไขปัญหา ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ($\bar{X} = 3.80$) และต่ำที่สุดคือ ท่านเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น ไม่เอาर्डเอาเปรียบผู้อื่น ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมรับรู้ปัญหา และร่วมแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์ของชุมชน ($\bar{X} = 3.57$) ตามลำดับ

3. นำเสนอการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่ โดยการบูรณาการตามหลักสังคหวัตถุธรรม ผู้วิจัยได้นำหลักสังคหวัตถุ 4 มาบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นดังนี้ ด้านทาน (การให้) คือ 1) นักการเมืองท้องถิ่นมีความเสียสละ 2) มีความรู้ความสามารถในการช่วยเหลือประชาชนและสร้างอาชีพ 3) ให้การช่วยเหลือด้วยความจริงใจ 4) ให้ด้วยความจริงใจไม่หวังผลประโยชน์ ตอบแทน ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) คือ 1) มีคำพูดที่สุภาพ น่าฟัง 2) แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ 3) พูดด้วยถ้อยคำที่เข้าใจง่ายคนขึ้นชอบ 4) ไม่พูดใส่ร้ายผู้อื่นให้เกิดความเสียหาย ด้านอัตถจริยา (การประพฤติตนเป็นประโยชน์) คือ 1) ช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ 2) ใช้ความรู้ความสามารถในพัฒนาชุมชนอย่างเต็มที่ 3) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างเป็นที่พึงของประชาชน 4) ช่วยเหลือส่วนรวมด้วยความถูกต้องชอบธรรม ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่าเสมอ) 1) มีความจริงใจทั้งต่อหน้าและลับหลัง 2) ให้การช่วยเหลือจนตลอดรอดฝั่ง 3) ให้เกียรติซึ่งกันและกัน รับผิดชอบต่อหน้าที่ 4) วางตนได้เหมาะสม รู้ผิดชอบชั่วดี มีความเป็นกลาง

6. การอภิปรายผล

สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพ นักการเมืองท้องถิ่นมักขาดความมั่นใจในตนเองทำให้ไม่กล้าแสดงออก ด้านความรู้ความสามารถ มุมมองในการแก้ไขปัญหาที่ยังยึดติดกับหลักเกณฑ์ ข้อปฏิบัติมากเกินไป ด้านมนุษยสัมพันธ์ การยอมรับความคิดเห็นของบุคคลรอบข้าง คุณธรรมจริยธรรม จิตอาสาในการเข้าไปช่วยเหลือประชาชนยังไม่มากพอ การจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสังกัดยังมีน้อยไม่

ต่อเนื่อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นองค์ประกอบในการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนสรร ธรรมสอน และบุญทัน ดอกไธสง ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายกเทศมนตรีในการบริหารเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายกเทศมนตรี มีองค์ประกอบสำคัญที่สุดคือ เป็นผู้มีความวิสัยทัศน์ มองกว้าง มองไกล มองรอบด้าน ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายกเทศมนตรีที่ประชาชนต้องการ ประกอบด้วย (1) ส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย ท้องถิ่น (2) เปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ (3) บริการสาธารณะให้ทั่วถึง (4) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม (5) พัฒนาเทศบาล และชุมชนให้มีความยั่งยืน (6) พัฒนาและรักษาสิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมชุมชน 2) วัฒนธรรมประชาธิปไตยการเมืองท้องถิ่น นั้นพบว่าประชาชนมีความเชื่อมั่น และศรัทธาต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด 3) สมฤทธิผลในการบริหารโครงการท้องถิ่นนั้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด⁴ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรศรชฎี วุฒิปัญญาอิสกุล ศึกษาเรื่อง “การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา” พบว่า 1. สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา ด้านจุดเด่นของการส่งเสริมภาวะผู้นำ ผู้นำมีวิสัยทัศน์มีภาวะผู้นำ และมีความมุ่งมั่นสูงที่จะพัฒนาองค์ให้มีความเจริญก้าวหน้าในทุกด้าน สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ โอกาสของการส่งเสริมภาวะผู้นำได้รับการสนับสนุนและการได้รับความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนเป็นอย่างดีและมีความต่อเนื่อง 2. หลักธรรมาธิปไตยสำหรับส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมาด้านอำนาจอิทธิพลของผู้นำ การเป็นผู้นำคือคนที่สามารถทำให้คนอื่นไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางได้ หน้าที่ผู้นำต้องมีความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลได้การเป็นผู้นำที่ดีต้องมีความพยายามความเพียร และการมีระเบียบวินัยต่อตนเอง มุ่งเน้นหนักในเรื่องความเป็นผู้นำการเรียนรู้ ปลูกฝังให้ขยันหมั่นเพียร ด้านคุณลักษณะของผู้นำ ภาวะผู้นำมีความสามารถในการโน้มน้าวหรือจูงใจให้ผู้อื่นยอมรับและยินดีปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ⁵

2. องค์ประกอบของการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพ นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก แต่งกายที่สุภาพ ความอ่อนน้อมถ่อมตน มีวาทศิลป์ในการพูดเจรจา ชักจูงให้คล้อยตาม ด้านความรู้ความสามารถ นักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นคนที่มีปฏิภาณไหวพริบ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างดีเยี่ยม การศึกษาเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และลงมือปฏิบัติ ทำให้เกิดความชำนาญในเรื่องดังกล่าว ต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ด้านมนุษยสัมพันธ์ พูดไพเราะ ทักทายกันด้วยไมตรี มีความจริงใจต่อกัน ซื่อสัตย์ต่อการกระทำ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในยามเกิดปัญหา พูดคุยให้กำลังใจและให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหา ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกที่ดี และความชอบธรรมในการใช้อำนาจ มีความซื่อสัตย์ จริงใจ และโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีจิตอาสาในการแก้ไขปัญหา ล้วนแล้วแต่เป็นองค์ประกอบในการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาพร ศรีเพ็ญไทย และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

⁴ ธนสรร ธรรมสอนและบุญทัน ดอกไธสง, “ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายกเทศมนตรีในการบริหารเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน”, วารสารวิชาการคณะบริหารธุรกิจ, ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มิถุนายน 2558) : 171-190.

⁵ พรศรชฎี วุฒิปัญญาอิสกุล, “การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา”, วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2564) : 132-140.

โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความสำคัญต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ในด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านการบริหารงานยุคใหม่⁶ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรยุทธ สถาปนาศุภกุล ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามทัศนะของประชาชนอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า 1. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองที่พึงประสงค์ตามทัศนะของประชาชนตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านสติปัญญาและ ด้านบุคลิกภาพ มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากตามลำดับ 2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา ดังนั้น ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น พัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี เศรษฐกิจดี เกิดความอุดมสมบูรณ์ ใจผู้ร้ายก็อาจลดลงได้ และหายจากท้องถิ่นไปในที่สุด ควรศึกษาจากประสบการณ์ของผู้นำที่ประสบความสำเร็จเพื่อศึกษาถึงแนวคิด กระบวนการ ขั้นตอน ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เจริญก้าวหน้า 3. แนวทางแก้ไขปัญหาผู้นำท้องถิ่นควรพัฒนาคุณลักษณะในด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ ความสามารถและคุณธรรมจริยธรรมให้เหมาะสมกับบทบาทของการเป็นผู้นำที่ดีและพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่⁷

3. การบูรณาการหลักสังคหัตถุธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ประกอบด้วย ทาน (การให้) เสียสละเพื่อส่วนรวม ไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทน ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ และให้ความรู้ ปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) การมีคำพูดที่สุภาพ น่ารัก มีเหตุผล มีความจริงใจ สร้างสรรค์ มีประโยชน์ ให้คำปรึกษาและแนะนำสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ทำให้มีความน่าเชื่อถือ อุตถจริยา (ประพฤติตนเป็นประโยชน์) ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความจริงใจ ไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทน อุทิศตนเพื่อประโยชน์สาธารณะ ช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน มีจิตอาสาพร้อมรับใช้ประชาชนตลอดเวลา ช่วยคิด ช่วยทำ ช่วยสร้างอาชีพให้กับชุมชน สมานัตตตา (มีความเสมอต้นเสมอปลาย) ความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ความช่วยเหลือทุกคนอย่างเท่าเทียม การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอนเอียง ไม่เหลือปฏิบัติ ความเป็นกันเองกับทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัย พระวาทีน กนตสีโล (บัวบุญ) ได้ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหัตถุ 4 ในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลหนองหุ้ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม” โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสิ้นด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านปิยวาจา: การพูด การแสดงออกด้วยความจริงใจ รองลงมาคือ ด้านทาน: การให้สิ่งของ และให้การช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ ด้านอุตถจริยา : การทำประโยชน์ ทั้งเรื่องงาน และเรื่องส่วนตัวด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสมานัตตตา: การวางตนเหมาะสม ถูก

⁶ สถาพร ศรีพิ้วไทย และคณะ “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”, วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, ปีที่ 1 ฉบับที่ 2, (พฤษภาคม-สิงหาคม 2560) : 11-23.

⁷ วรยุทธ สถาปนาศุภกุล “คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามทัศนะของประชาชนอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่”, วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560) : 145-153.

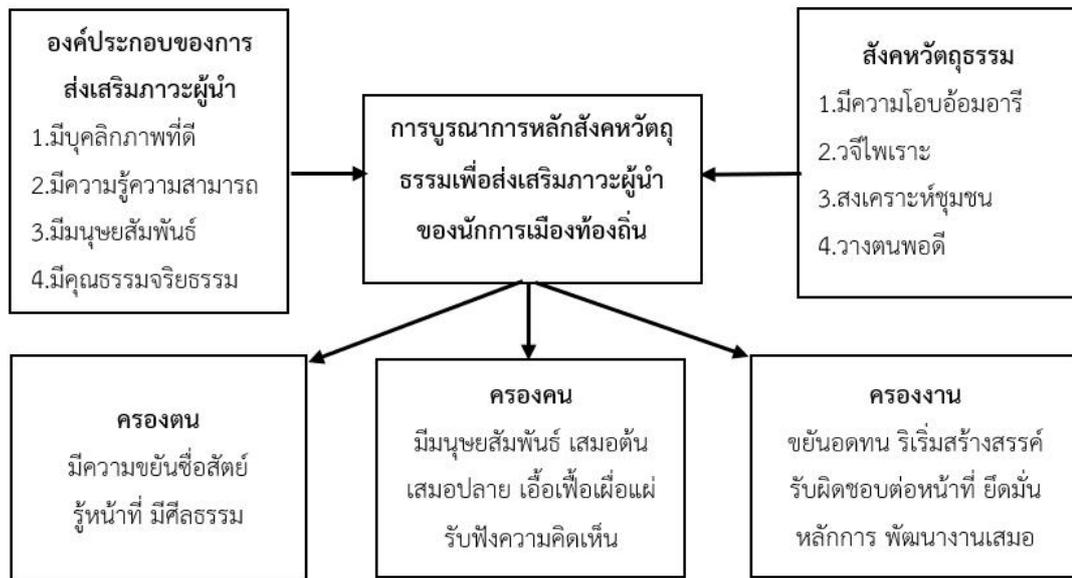
กาลเทศะ⁸ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สงุ่น ตรีสุขี ได้ศึกษาเรื่อง “การบูรณาการหลักสังคหวัตถุกับการบริหารการประปานครหลวง ภาค 1” พบว่า บูรณาการการนำหลักสังคหวัตถุมาใช้ในการบริหารการประปา นครหลวงพบว่า 1) ผู้บริหารควรมีการให้ การให้อภัย 2) ผู้บริหารควรมีหลักปียวาจา การกล่าวคำพูดอันเป็นที่รัก 3) ผู้บริหารควรมีหลักอรรถจริยา การประพฤติให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม 4) ผู้บริหารควรมีหลักสมานัตตตา คือ การทำตนเสมอต้นเสมอปลาย คือ การปฏิบัติตนสม่ำเสมอในชนทั้งหลาย บูรณาการการนำหลักกัลยาณมิตรมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร พบว่า 1) ผู้บริหารควรเป็นผู้นำรักเป็นที่รัก มีเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา 2) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่อดมด้วยปัญญาทั้งทางโลก 3) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่ทรงความรู้ มีภูมิปัญญาเป็นเลิศ 4) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่รู้จักพูดชี้แจงให้เข้าใจ 5) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่พร้อมจะรับฟังคำปรึกษาซักถามอยู่เสมอ 6) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่สามารถนำเรื่องที่ยกมาอธิบายให้เข้าใจง่าย และ 7) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติอยู่ในธรรม บูรณาการสังคหวัตถุและกัลยาณมิตรในการบริหารงานของการประปา นครหลวง พบว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นปัจจัยภายนอกในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ ส่วนความเป็นกัลยาณมิตรเป็นปัจจัยภายในของผู้บริหาร ดังนั้นการบริหารงานเรื่องจริยธรรม หากบูรณาการหลักสังคหวัตถุทั้ง 4 ประการ และหลักกัลยาณมิตรที่สนับสนุนการบริหารงานของการประปา นครหลวงจะเป็นหน่วยงานที่มีผู้เป็นต้นแบบแห่งความดีงามทั้งในด้านการบริหารงานการเอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน ทั้งวาจา การบำเพ็ญประโยชน์ต่อกัน และการวางตนสมควร อีกทั้งเป็นหน่วยงานที่มีผู้มีคุณสมบัติพร้อมแห่งการแนะนำประโยชน์สุขแก่ผู้อื่น กัลยาณมิตรเป็นปัจจัยเบื้องต้นแห่งการพัฒนาชีวิตในทุกๆ ระดับ⁹

7. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการสังเคราะห์งานวิจัย เรื่อง “การบูรณาการหลักสังคหวัตถุธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่” ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำองค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ไปสังเคราะห์สร้างเป็นความรู้เชิงนวัตกรรมได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

⁸พระวาทีน กนตสีโล (บัวบุญ), “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอน้ำปาด จังหวัดมหาสารคาม”, วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน, 2558), หน้า 184-197.

⁹สงุ่น ตรีสุขี, การบูรณาการหลักสังคหวัตถุกับการบริหารการประปา นครหลวง ภาค 1, พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2559)

ภาพประกอบที่ 2: องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัย

สรุปได้ว่า จากการศึกษาการบูรณาการหลักสังคหัตถุธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่ พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นควรมีมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น ให้ความเป็นกันเอง ไม่เลือกปฏิบัติ ใช้จ่ายที่โปร่งใส และเข้าใจง่าย มุ่งมั่นในการให้บริการประชาชน ด้วยความจริงใจ โดยไม่แบ่งแยก ให้ความเสมอภาคกับทุกคนอย่างเท่าเทียม มีความเสมอต้นเสมอปลายในการกระทำ และเป็นแบบอย่างของนักการเมืองผู้เสียสละ ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ดังนี้ 1) ส่งเสริมสนับสนุนให้นักการเมืองท้องถิ่นได้ตระหนักถึงการปฏิบัติหน้าที่ที่นักการเมืองที่ทรงคุณธรรม 2) หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนให้มีการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น 3) ควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักการเมืองท้องถิ่นให้ตระหนักในจริยธรรมทางการเมือง และการวิจัยในครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพผู้นำของนักการเมืองในการปกครองท้องถิ่น แบบบูรณาการ 2) ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง

เอกสารอ้างอิง

- วุฒิสาร ตันไชย. การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด, 2548.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และจิตราพร เสมอใจ. การจัดการ. กรุงเทพมหานคร. บริษัทซีเอ็ดดูเคชั่นจำกัด, 2547
- สำนักวิชาการและสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สารสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านอื่น ๆ. การเสริมสร้างมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารประเทศและประชาชน. กรุงเทพมหานคร. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558.

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564)

- ธนสร ธรรมสอนและบุญทัน ดอกไธสง. “ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายกเทศมนตรีในการบริหารเทศบาล ตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน”. วารสารวิชาการคณะบริหารธุรกิจ. 10(1), (2558). pp.171-190.
- พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล. “การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของ นักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา”. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์. 6 (1), (2564). 132-140.
- สถาพร ศรีเพ็ญไทย และคณะ. “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 1(2), (2560) 11-23.
- วรยุทธ สถาปนาศุภกุล. “คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามทัศนะของประชาชนอำเภอ แม่ริม จังหวัดเชียงใหม่”. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร. 8(2), 145-153.
- นคร วิชัยผิน. “การใช้สังคหวัด 4 ในชีวิตประจำวันของผู้ปกครองครัว”. รายงานวิจัย. สถาบันวิจัยญาณสังวร: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2548.
- สงุ่น ตรีสุขี. การบูรณาการหลักสังคหวัดกับการบริหารการประปานครหลวง ภาค 1. พุทธศาสตร์ชุมชน บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2559.